

Głodne dzieci w Polsce, red. Czesław Kępski, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011, ss. 499.

Podjęta w pracy problematyka naukowa ma już swoją niemałą historiografię, toteż nie stanowi tematu łatwego ani w rozumieniu globalnym, ani cząstkowym, co ma zastosowanie również w przypadku omawianego tutaj dzieła zbiorowego.

Recenzowana praca jest rezultatem rozległej kwerendy. Niektórzy autorzy (np. P.P. Gach, M. Surdacki, A. Winiarz) wykorzystali archiwa, zbiory rękopisów i druków. Duża część prezentowanych tu badań opiera się oczywiście na bogatej literaturze przedmiotu. To wszystko świadczy o perfekcyjności autorów niniejszego studium w manifestowaniu swej erudycji. Dociekliwość badaczy była podyktowana rodzącymi się coraz to nowymi pytaniami, których nie chcieli pozostawić bez odpowiedzi. Niektórzy nie zaniedbali żadnej okazji, by wniknąć w sedno wielu wątków, gdzie indziej potraktowanych pobieżnie.

Struktura pracy jest problemowa. Część I – *Ubogie i głodne dzieci w Polsce* – zawiera siedemnaście artykułów i komunikatów, część II – *Dzieci Ubogie i głodne w Polsce i na ziemiach polskich w przeszłości* – jest nieco mniejsza; liczy dwanaście tekstów.

Omawiany tom jest dziełem trudnym do oceny, nawet gdyby ktoś podjął się bardzo dokładnej lektury tego obszernego studium, liczącego kilkaset stron maszynopisu. Bo nie w tym rzecz, by wyszukać takie czy inne potknięcia, ale w tym, by znaleźć to, co zasadnicze, ważne w tak podstawowej posłudze, jaką jest praca na rzecz dziecka w potrzebie. Recenzowana rozprawa jest w pewnym sensie swoistym dobrym podsumowaniem badań w ramach badań nad ubogimi i głodnymi dziećmi w Polsce – dawniej i dziś. Dobrze się stało, że redaktor pozyskał do współpracy autorów zajmujących się badanym zagadnieniem od wielu lat (do nich należą m.in. P.P. Gach, M. Surdacki, A. Winiarz) oraz ludzi młodych, którzy w badaniach naukowych stawiają pierwsze kroki (np. H. Komaryńska, L. Pietruszka, ks. A. Łuczyński).

Prezentowany tu rezultat badań trzeba uznać za zbiór ciekawych rozpraw i przyczynków poruszających kwestie szczegółowe, które nie znalazły dotąd miejsca w fachowych monografiach. Niejednokrotnie są to badania oryginalne (np. teksty D. Kornas-Bieli, A. Marzec-Tarasińskiej). O wiele częściej studia te stanowią kontynuację kierunków badań spotykanych już w literaturze. Taki charakter mają artykuły ks. Edwarda Walewandra czy Jolanty Mazur. Publikacja stanowi dla nauki dobre *resumé* poglądów na zagadnienie roli niesienia pomocy dziecku w potrzebie i jednocześnie też sygnalizuje inicjatywy wskazujące jeszcze nowe, szersze dziedziny zainteresowań.

Osobno wypada podkreślić przydatność pastoralno-formacyjną publikacji dla duszpasterzy i pedagogów oraz jako dobre *vademecum* dla animatorów pracy charytatywnej w ogóle. Przez zaangażowanie kompetentnych współautorów redaktorowi studium udało się ukazać niezwykle ważną i aktualną problematykę, skupioną wokół niesienia pomocy ubogim i głodnym dzieciom.

Praca zasługuje na pełne uznanie z kilku względów, jak to zaznaczono już powyżej. Szczególnie ważny wydaje się jeden z powodów, który w zakończeniu należy mocno podkreślić. Otóż niektórzy autorzy pisali na temat, wydawałoby się, już trochę wyeksploatowany. Okazało się jednak, że potrafili powiedzieć jeszcze wiele nowego. Jest to najlepszy z możliwych argumentów, by z całym przekonaniem polecać czytelnikowi pracę zbiorową pt. *Głodne dzieci w Polsce*.

Ks. Edward Walewander
Katedra Pedagogiki Porównawczej KUL